

Sayı: 19943
Tarih: 18.09.2026

49525

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki soruların Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat KURUM tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

İbrahim AKIN
İzmir Milletvekili

Türkiye, Paris Anlaşması kapsamında sera gazı emisyonlarını azaltma taahhüdünde bulunmuş; 24 Eylül 2025 tarihinde açıklanan İkinci Ulusal Katkı Beyanı'nda (NDC 3.0) 2035 yılında sera gazı emisyonlarının 643 milyon ton CO₂ eşdeğeri ile sınırlandırılmasını hedeflediğini ilan etmiştir. Bakanlığınızın resmi açıklamasında da bu hedef doğrultusunda referans senaryoya göre 466 milyon tonluk azaltım gerçekleştirileceği belirtilmiştir.

Ancak Avrupa Komisyonu Ortak Araştırma Merkezi (JRC) ve Uluslararası Enerji Ajansı (IEA) tarafından hazırlanan EDGAR 2026 verilerine dayanan son hesaplamalarda Türkiye'nin 2025 yılı sera gazı emisyonlarının 610,8 milyon ton CO₂ eşdeğerine ulaştığı ve bir önceki yıla göre %4,2 arttığı görülmektedir. Bu artış yaklaşık 24,4 milyon tonluk ilave emisyonu karşılık gelmektedir. Böylece Türkiye, dünyanın en yüksek sera gazı emisyonuna sahip ülkeleri arasında 13. sıraya yükselmiştir.

Üstelik bu tablo, Türkiye'nin 2026 yılında Antalya'da Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'nin 31. Taraflar Konferansı'na (COP31) ev sahipliği yapacağı ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanının COP31 Başkanlığını yürüteceği bir dönemde ortaya çıkmıştır.

Mevcut yıllık artış eğiliminin devam ettiği varsayımıyla yapılacak basit bir projeksiyon dahi, Türkiye'nin 2035 yılına ilişkin 643 milyon tonluk hedefiyle mevcut emisyon eğilimi arasında ciddi bir uyumsuzluk bulunduğunu göstermektedir. Nitekim 610,8 milyon tonluk 2025 emisyonunun her yıl yalnızca 2024-2025 dönemindeki yaklaşık 24,4 milyon tonluk mutlak artış kadar yükselmesi halinde 2035 yılı emisyonu yaklaşık 879 milyon tona ulaşacaktır. Artışın yüzde 4,2'lik bileşik oranla sürmesi halinde ise sonuç 960 milyon tonun üzerine çıkacaktır.

Bu tablo, Türkiye'nin ilan ettiği iklim hedefleri ile fiili emisyon eğilimi arasındaki farkın artık yalnızca geleceğe ilişkin bir risk değil, bugünden sorgulanması gereken somut bir politika sorunu haline geldiğini göstermektedir.

Bu çerçevede;

1. EDGAR 2026 verilerinde Türkiye'nin 2025 yılı sera gazı emisyonlarının 610,8 milyon ton CO₂ eşdeğerine ulaştığı ve bir önceki yıla göre %4,2 arttığı yönündeki tespiti Bakanlığınız kabul etmekte midir? Bakanlığınızın bu veriye ilişkin resmi değerlendirmesi nedir?
2. Bakanlığınızın kendi resmi belgelerinde 2035 yılı için 643 milyon ton CO₂ eşdeğeri hedeflenirken, mevcut emisyon eğiliminin devam etmesi halinde 2035 yılında bu seviyenin yüz milyonlarca ton üzerinde emisyon ortaya çıkması ihtimali karşısında İkinci Ulusal Katkı Beyanı'nın hedeflerine ilişkin herhangi bir revizyon, ek önlem veya düzeltici eylem planı hazırlanmakta mıdır?
3. Türkiye'nin sera gazı emisyonlarının son dönemde artmasına rağmen 2035 yılı için 643 milyon tonluk hedefin hâlâ ulaşılabilir olduğu düşünülüyorsa, bu değerlendirmeyi hangi güncel emisyon projeksiyonları, politika tedbirleri ve sayısal azaltım hesapları desteklemektedir? Bakanlığınızın 2025 yılı sonrasında hazırladığı güncel emisyon projeksiyonları nedir?
4. Türkiye'nin 2035 hedefini oluştururken kullandığı referans senaryonun temel varsayımları güncel ekonomik büyüme, enerji tüketimi, fosil yakıt kullanımı, elektrik üretimi, ulaştırma, sanayi üretimi ve nüfus verileri dikkate alınarak yeniden gözden geçirilmiş midir? 2025 yılı gerçekleştirmeleri mevcut referans senaryodan ne ölçüde sapmıştır?
5. Türkiye'nin 2025 yılında sera gazı emisyonlarını artırdığı bir ortamda, kömür ve diğer fosil yakıtlara dayalı enerji üretiminin azaltılması, fosil yakıtlardan çıkış konusunda 2026-2035 dönemine ilişkin yıllık bağlayıcı hedefler bulunmakta mıdır? Varsa bu hedefler nelerdir?
6. Bakanlığınız tarafından hazırlanan veya hazırlanmakta olan İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı'nın, 2025 yılında ortaya çıkan %4,2'lik emisyon artışını ve güncel emisyon eğilimini dikkate alacak şekilde revize edilmesi planlanmakta mıdır?
7. Türkiye'nin COP31'e ev sahipliği yaptığı ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanının COP31 Başkanlığını yürüttüğü bir dönemde, Türkiye'nin kendi sera gazı emisyonlarının artmaya devam etmesi karşısında COP31 Başkanlığı kapsamında Türkiye'nin emisyon azaltım performansını geliştirmek üzere uluslararası kamuoyuna açıklanmış ilave bir taahhüt veya somut eylem planı bulunmakta mıdır?
8. 2025 yılında gerçekleşen yaklaşık 610,8 milyon tonluk emisyon ile 2035 yılı için belirlenen 643 milyon tonluk hedef arasındaki yalnızca yaklaşık 32 milyon tonluk fark dikkate alındığında, Bakanlığınız Türkiye'nin 2035 hedefine ulaşabilmesi için önümüzdeki dokuz yıllık dönemde emisyon artışını durdurmanın ötesinde hangi ölçekte mutlak azaltım gerçekleştirilmesi gerektiğini hesaplamış mıdır? Bu hesabın yıllara göre karşılığı nedir?
9. Türkiye'nin açıkladığı iklim hedefleri ile gerçekleşen sera gazı emisyonları arasındaki farkın büyümeye devam etmesi halinde, İkinci Ulusal Katkı Beyanı'ndaki 2035 hedefinin fiilen gerçekleştirilememesi riskine karşı Bakanlığınızın sorumluluğu ve uygulayacağı düzeltici mekanizma nedir? Hedefin tutturulamaması halinde kamuoyuna açıklanacak bir hesap verebilirlik ve düzeltici eylem mekanizması oluşturulacak mıdır?